

POZNAŃSKA AKADEMIA MEDYCZNA NAUK STOSOWANYCH
IM. KSIĘCIA MIESZKA I W POZNANIU

WYDZIAŁ LEKARSKI
KIERUNEK LEKARSKI
JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE
PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM ZAJĘĆ 2024/2025

Informacje ogólne

Nazwa zajęć:													
ANATOMIA													
1. Kod zajęć: L_I-1/2_01				2. Liczba punktów ECTS: 13									
3. Kierunek:		Lekarski		6. Liczba godzin:									
				ogółem	wykłady	e-learning	ćwiczenia	konwersatoria	Praktyczne nauczanie kliniczne	Praktyki zawodowe			
4. Rok studiów		I		7. Zajęcia stacjonarne:			150	30	20	100	-	-	-
5. Semestr:		I,II		8. Poziom studiów:			JEDNOLITE MAGISTERSKIEJ						
Koordinator przedmiotu i osoby prowadzące zajęcia:													
Prof. Dr hab. Małgorzata Bruska Dr hab. Marcin Komosa, dr n med. Alicja Puch lek. Berenika Tondera dr n med. Joanna Łupicka													
9. Forma zaliczenia:		Zaliczenie semestralne z oceną, egzamin końcowy			10. Język wykładowy:			polski					

Informacje szczegółowe

1. Cele kształcenia 5 – 10 (intencje wykładowcy):	
C1.	Zapoznanie studentów z budową ciała ludzkiego
C2.	Zapoznanie studentów z topografią poszczególnych narządów
C3.	Przekazanie studentom wiedzy na temat mianownictwa anatomicznego w języku polskim, angielskim i łaciński

2. Wymagania wstępne:

Wiedza dotycząca budowy ciała ludzkiego na poziomie szkoły średniej

3. Efekty uczenia się wybrane dla zajęć:

W zakresie wiedzy

Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się (<i>Po zakończeniu zajęć dla potwierdzenia osiągnięcia efektów uczenia się słuchacz:)</i>	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
A.W1.	L_1-I_A.W1.	Zna i rozumie mianownictwo anatomiczne, histologiczne i embriologiczne w językach polskim, angielskim i łacińskim	Odpowiedź ustna D	C3
A.W2.	L_1-I_A.W2.	Zna i rozumie budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna).	Zaliczenie praktyczne F Sprawdzian D	C1, C2
A.W3.	L_1-I_A.W3.	Zna i rozumie stosunki topograficzne między poszczególnymi narządami.	Zaliczenie praktyczne F Sprawdzian D	C1, C2

W zakresie umiejętności

Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
---------------------------	-----------------------	--	---------------------------	-----------------------------

	efektu kształcenia			
A.U3.	L_1-I_A.U3.	Potrafi wyjaśniać anatomiczne podstawy badania przedmiotowego.	Zaliczenie praktyczne F Sprawdzian D	C1, C2
A.U4.	L_1-I_A.U4.	Potrafi wnioskować o relacjach między strukturami anatomicznymi na podstawie przeżyciowych badań diagnostycznych, w szczególności z zakresu radiologii (zdjęcia przeglądowe, badania z użyciem środków kontrastowych, tomografia komputerowa i magnetyczny rezonans jądrowy).	Zaliczenie praktyczne F	C1, C2
A.U5.	L_1-I_A.U5.	Potrafi posługiwać się w mowie i w piśmie mianownictwem anatomicznym, histologicznym oraz embriologicznym.	Sprawdzian D	C3

W zakresie kompetencji społecznych

Symbol efektu uczenia się	Symbol przedmiotowego efektu kształcenia	Opis zmodyfikowanego dla zajęć założonego efektu uczenia się	Sposób weryfikacji efektu	Symbol postawionego celu/ów
K.4.	L_1-I_K.4.	Posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego doksztalcania się.	Obserwacja, dyskusja F	C1, C2, C3

4. Treści programowe:

Symbol treści programowych	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się
WYKŁADY		
T1	Historia anatomii. Nerwy czaszkowe	A.W1., A.W2., A.W3., A.U4., A.U5., K.4.
T2	Kresomózgowie i lokalizacja ośrodków w korze mózgu. Drogi kojarzeniowe, spoidłowe i rzutowe	
T3	Układ komorowy. Krążenie płynu mózgowo-rdzeniowego. Wodogłowie	

T4	Międzymózgowie	
T5	Pień mózgowia (śródmózgowie, most, rdzeń przedłużony)	
T6	Unaczynienie mózgowia. Krwotoki wewnątrzczaszkowe	
T7	Układ ruchowy cz. I	
T8	Układ ruchowy cz. II	
T9	Układy czuciowe. Objawy uszkodzenia.	
T10	Układ oddechowy	
T11	Układ pokarmowy- cechy charakterystyczne przewodu pokarmowego	
T12	Gruzoły przewodu pokarmowego. Otrzewna.	
T13	Przestrzeń zaotrzewnowa i układ moczowy	
T14	Układ płciowy żeński	
T15	Układ płciowy męski	
E-LEARNING		
T16	Wprowadzenie do anatomii	A.W1., A.W2., A.U4., A.U5., K.4.
T17	Podstawowe wiadomości o układzie nerwowym cz. I	
T18	Podstawowe wiadomości o układzie nerwowym cz II	
T19	Zawartość kanału kręgowego	
T20	Rdzeń kręgowy cz I	
T21	Rdzeń kręgowy cz II	
T22	Podział układu krążenia i budowa zewnętrzna serca	
T23	Budowa wewnętrzna serca	
T24	Krążenie systemowe, krążenie płucne oraz krążenie płodowe	
T25	Żyły krążenia wielkiego i układ limfatyczny	
ĆWICZENIA – każde ćwiczenie trwa 2 godziny dydaktyczne		
T26	Wprowadzenie do ćwiczeń z anatomii. Szkielet osiowy i szkielet dodatkowy oraz budowa, rodzaje i funkcje kości. 8.10.	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T27	Anatomia topograficzna grzbietu: kręgosłup-budowa, krzywizny kręgosłupa i połączenia kręgów, grzbiet-mięśnie powierzchowne i trójkąty(osłuchiwanie i lędźwiowy) 10.10	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T28	Grzbiet-mięśnie głębokie grzbietu (prostownik grzbietu, mięśnie podpotyliczne). Zawartość kanału kręgowego. Opony rdzenia kręgowego i przestrzenie. Punkcja lędźwiowa. 15.10	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T29	Rdzeń kręgowy - budowa zewnętrzna i wewnętrzna. Nerw rdzeniowy 17.10	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T30	<u>Ćwiczenia prosektoryjne z zakresu anatomii topograficznej grzbietu 22.10.</u>	
T31	Anatomii topograficzna głowy i szyi oraz narządów zmysłów Ogólna budowa czaszki. Podział kości czaszki (kości części mózgowej i twarzowej czaszki). Jamy i doły czaszki. Połączenia kości czaszki. Miejsca przejścia nerwów czaszkowych. 24.10	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.

T32	Okolice topograficzne oraz unerwienie skóry i żyły powierzchowne głowy i szyi. Mięśnie szyi, spłot szyjny. Przestrzenie powięziowe i trójkąty szyi. Zawartość trójkątów szyi (nerwy, naczynia, gruczoły). Odcinek szyjny pnia współczulnego Ćwiczenia prosektoryjne 29.10	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T33	Narząd wzroku i droga wzrokowa 5.11.	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T 34	Narząd słuchu i równowagi oraz drogi słuchowa i przedsionkowa. 7.11	
T35	Mięśnie wyrazowe twarzy. Ślinianka przyuszna i komora przyuszniczy. Mięśnie sklepienia czaszki. Czepiec ścięgnisty. Tętnica i żyła twarzowa oraz węzły chłonne głowy i szyi. Mięśnie żucia. Nerwy V, VII, IX, X, XI i XII. Ćwiczenia prosektoryjne 12.11	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T36	Gardło i przestrzeń przygardłowa oraz przestrzeń przedkręgową szyi. Krtań 14.11	
T37	Jama nosowa i jama ustna. Zwoje skrzydłowo-podniebienny i uszny. Nerwy szczękowy i żuchwowy. Doły: skroniowy, podskroniowy i skrzydłowo-podniebienny. Tętnica szczękowa i spłot żylny skrzydłowy. Ćwiczenia prosektoryjne 19.11.	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T38	Ćwiczenia prosektoryjne Powtórzenie wiadomości z zakresu głowy i szyi oraz demonstracja na zwłokach 21.11	
T39	Anatomia układu nerwowego ośrodkowego. Podział mózgowia i ogólna budowa poszczególnych części. Opony mózgowia i wypustki oraz zatoki opony twardej. Przestrzeń podpajęczynówkowa (ograniczenia, zbiorniki).26.11	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T40	Kresomózgowie i lokalizacja ośrodków w korze mózgu. Jądra kresomózgowia. Włókna (drogi) kojarzeniowe, spoidłowe i rzutowe. Układ komorowy. Skład, ciśnienie, krążenie i rola płynu mózgowo-rdzeniowego. 28.11	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T41	Międzymózgowie. 3.12	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T42	Pień mózgowia (śródmózgowie, most i rdzeń przedłużony). 5.12	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T43	Unaczynienie tętnicze i żylnie mózgowia. Bariera krew-mózg. Urazy głowy oraz rodzaje krwotoków wewnątrzczaszkowych.10.12.	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T44	Układ ruchowy(mózdzek, jądra postawy, układ siatkowaty, dolny neuron ruchowy) Drogi: korowo-rdzeniowa, korowo-opuszkowe. Objawy uszkodzeń układu ruchowego w zależności od miejsca uszkodzenia.12.12	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.

T45	Układy czuciowe (przednio – boczny, grzbietowo-wstęgowy, trójdzielny, drogi aferentne z narządów wewnętrznych. 17.12	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T46	Sprawdzian z I semestru 19.12.	
T47	Anatomia topograficzna klatki piersiowej i kończyny górnej. Szkielet, połączenia i mięśnie klatki piersiowej. Rzutowanie narządów na ścianę klatki piersiowej. Gruczoł piersiowy 7.01	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T48	Śródpiersie-podział, ograniczenia i zawartość poszczególnych części.9.01	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T49	Serce i osierdzie. Krążenie duże (systemowe) 14.01	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T50	Układy żyłne i układ limfatyczny 16.01.	
T51	Układ oddechowy (tchawica, płuca, drzewo oskrzelowe i opłucna). Krążenie płucne (małe). 21.01	
T52	Rozwój i wady rozwojowe układu sercowo-naczyniowego oraz układu oddechowego 23.01	
T53	Ćwiczenie prosektoryjne z zakresu klatki piersiowej 28.01	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T54	Ćwiczenie prosektoryjne z zakresu klatki piersiowej 30.01	
T55	Szkielet i połączenia kości kończyny górnej. Anatomia powierzchniowa kończyny górnej. Mięśnie obręczy barkowej i mięśnie odcięte kończyny górnej. Jama pachowa – ograniczenia i zawartość. Splot ramienny. 25,02	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T56	Mięśnie ramienia i nerwy długie splotu ramiennego w obrębie ramienia oraz objawy ich uszkodzenia. Naczynia ramienne. Ćwiczenia prosektoryjne 27.02.	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T57	Mięśnie grupy przedniej i bocznej przedramienia. Dół łokciowy. Naczynia tętnicze i żyłne przedramienia i ręki. Nerwy długie splotu ramiennego w obrębie przedramienia i ręki 4.03	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T58	Ćwiczenia prosektoryjne – anatomia topograficzna kończyny górnej- demonstracja na zwłokach 6.03	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T59	Mięśnie grupy tylnej przedramienia i mięśnie ręki. Kanał nadgarstka. Objawy uszkodzenia nerwów w obrębie przedramienia i ręki. 11.03	
T60	Anatomia topograficzna jamy brzusznej, miednicy mniejszej i kończyny dolnej. Budowa, połączenia oraz wymiary miednicy. Różnice płciowe. Punkty kostno-mięśniowe brzucha i miednicy. Jama brzuszna (przednia ściana jamy	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.

	brzuszej- podział, rzutowanie narządów, mięśnie brzucha, kanał pachwinowy, przepukliny, powierzchnia wewnętrzna przedniej ściany brzucha). 13.03	
T61	Podział układu pokarmowego. Otrzewna. Cewa żołądkowo-jelitowa (żołądek, jelito cienkie i jelito grube). Śledziona. Odgałęzienia aorty brzusznej. Splot trzewny i międzykrezkowy. <u>Ćwiczenia prosektoryjne demonstracja na zwłokach. 18.03</u>	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T62	Trzustka. Wątroba i drogi żółciowe. Żyła wrotna – dopływy i połączenia z układami żył głównych (zespolenia). Unaczynienie tętnicze, żylnie i chłonne trzew jamy brzusznej. Unerwienie trzew jamy brzusznej . <u>Ćwiczenia prosektoryjne demonstracja na zwłokach. 20.03</u>	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T63	Organogeneza i wady rozwojowe układu pokarmowego 25.03.	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T64	Przestrzeń zaotrzewnowa. Nerki, nadnercza, moczowody, pęcherz moczowy i cewka moczowa. Aorta brzuszna i żyła główna dolna. Sploty miedniczne i nerwy podbrzusne. Splot lędźwiowy. <u>Ćwiczenia prosektoryjne 27.03</u>	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T65	Narządy płciowe zewnętrzne i wewnętrzne żeńskie. 1.04	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T66	Narządy płciowe zewnętrzne i zewnętrzne męskie. 3.04	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T67	Rozwój oraz wady rozwojowe układu moczowego i układów płciowych. 8.04	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T68	Krocze. Mięśnie dna miednicy. Dół kulszowo-odbytniczy. <u>Ćwiczenia prosektoryjne demonstracja układu moczowo-płciowego na zwłokach. 10.04.</u>	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T69	Kości i połączenia kości kończyny dolnej. Anatomia powierzchniowa kończyny dolnej. Mięśnie obręczy biodrowej i grupy tylnej uda. Splot krzyżowy i gałęzie długie tego splotu. Dół podkolanowy. 15.04	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T70	Grupa przednia i przyśrodkowa mięśni uda. Trójkąt udowy i kanał udowy. Kanał przywodzicieli. Nerw udowy i zasłonowy. Naczynia udowe. 24.04	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T71	Mięśnie goleni i stopy. Nerwy strzałkowy wspólny i piszczelowy. Naczynia podudzia i stopy. Kanał kostki przyśrodkowej <u>Ćwiczenia prosektoryjne 29.04.</u>	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T72	<u>Ćwiczenia prosektoryjne – anatomia topograficzna kończyny dolnej- demonstracja na zwłokach. 6.05</u>	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.

T73	Sprawdzian z II semestru 8.05	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T74	Sprawdzian z całości anatomii 15.05.	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.
T75	Poprawka z sprawdzianu z całości anatomii 22.05	A.W1., A.W2., A.W3., A.U3., A.U4., A.U5., K.4.

5. Warunki zaliczenia:

(typ oceniania D – F – P)/metody oceniania/ kryteria oceny:

<p>D – DIAGNOSTYCZNY – sprawdziany, odpowiedzi ustne.</p> <p>F – FORMUŁUJĄCE – obserwacja studenta, zaliczenie praktyczne.</p> <p>P – PODSUMOWUJĄCE – test końcowy, egzamin praktyczny.</p> <p>Egzamin: pozytywne zaliczenie egzaminu praktycznego P, F, oraz zaliczenie testu zawierającego 100 pytań z wszystkimi elementami realizowanego przedmiotu (P).</p> <p>By podejść do zaliczenia końcowego z przedmiotu, warunkiem jest pozytywne zaliczenie kolokwium semestralnych oraz obecność na zajęciach teoretycznych i praktycznych.</p>	5	Bardzo dobry – znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje
	4,5	Ponad dobry – bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje
	4	Dobry – dobra wiedza, umiejętności, kompetencje
	3,5	Dość dobry – zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje, ale ze znacznymi niedociągnięciami
	3	Dostateczny – zadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje, z licznymi błędami (próg 60%)
	2	Niedostateczny – niezadowalająca wiedza, umiejętności, kompetencje (poniżej 60%)

6. Metody prowadzenia zajęć:

Wykład i e-learning, ćwiczenia na: planszach dydaktycznych, fantomach i ludzkich preparatach prosektoryjnych

7. Literatura (podajemy wyłącznie pozycje do przeczytania przez słuchaczy a nie wykorzystywane przez wykładowcę)

Literatura obowiązkowa:	Literatura zalecana:
Bruska M., Ciszek B. : <i>Woźniak anatomia człowieka</i> , Edra Urban &Partner, Wrocław 2020.	Drake R.L., <i>Gray anatomia tom I-III</i> , Edra Urban & Partner, Wrocław, 2020.
Paulsen F., <i>Sobotta atlas anatomii człowieka tom I-III</i> , Edra Urban &Partner, Wrocław 2019.	Narkiewicz O., <i>Anatomia człowieka tom I-IV</i> , wyd. PZWL, Warszawa 2015.
	Bochenek A., Reicher M.: <i>Anatomia Człowieka tom I – V</i> , PZWL, Warszawa 2009.

8. Kalkulacja ECTS – proponowana: (na podstawie poniższego przykładu)	
Forma aktywności/obciążenie studenta	Godziny na realizację
Godziny zajęć (wg harmonogramu realizacji programu studiów) z wykładową	150
Praca własna studenta	50
Studia literaturowe	150
SUMA GODZIN	350
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ	13

Niniejszy dokument jest własnością ANS im. Księcia Mieszka I i nie może być kopiowany, przetwarzany, publikowany, przegrywany, przesyłany pocztą, przekazywany, rozpowszechniany lub dystrybuowany w inny sposób. Dokument podlega ochronie wynikającej z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawie z dnia z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).